

Julià Guillamon

Julià Guillamon és crític literari de *La Vanguardia*. Ha estat comissari de l'exposició internacional "Literatures de l'exili", organitzada pel Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, la Sociedad Estatal de Acción Cultural Exterior (SEACEX) i l'Institut Ramon Llull, que entre el 2005 i el 2008 s'ha presentat a Barcelona, Buenos Aires, Santiago de Xile, Mèxic DF i Santo Domingo, a la República Dominicana. En aquest llibre ha format equip amb la dissenyadora Mariona Garcia i el fotògraf Ramiro Elena.

Títol_El dia revolt. Literatura catalana de l'exili

Autor_Julià Guillamon

Editorial_Empúries

Pàgines_615

Una altra imatge de l'exili

Maite Puig

El gener del 2009 es commemoren els setanta anys de la desfeta de Catalunya que va abocar milers de catalans a l'exili. Sovint, quan es parla de l'exili, s'acostuma a oferir una visió que realça els moments dramàtics i deixa de banda els aspectes més quotidians. *El dia revolt* presenta aquest punt de vista, diferent als que s'acostumen a trobar en els llibres d'història, construïts sempre poc o molt al voltant de la narració heroica.

Julià Guillamon explica aquesta aventura com no s'ha fet mai abans mitjançant quaranta-dos reportatges realitzats a Catalunya, França, Argentina, Xile, República Dominicana, Cuba, Veneçuela i Mèxic. En les pàgines d'*El dia revolt*, l'exili no es presenta només com un esdeveniment tràgic, sinó com una experiència complexa que posa en joc tots els sentiments i emocions. Els aspectes polítics i institucionals deixen lloc al testimoni personal, i la literatura és el fil conductor de les vivències de molta gent. Es tracta d'un treball exhaustiu de recerca gràfica que ha permès reunir més de sis-centes imatges inèdites, procedents d'arxius i àlbums familiars. L'estil periodístic apropa el lector a la manera de viure dels catalans en diferents èpoques i llocs: l'Argentina de Perón, la Cuba de Fidel Castro o, ara mateix, la Veneçuela d'Hugo Chávez.

Els reportatges d'*El dia revolt* s'estructuren en set blocs temàtics i creen espais de continuïtat entre el passat republicà i la realitat d'ara. S'interroguen persones sobre la condició d'exiliat: la vida escapçada, la necessitat d'adaptar-se a una nova realitat, la descoberta de les grans metròpolis americanes, la por al desarrelament dels fills, els dubtes del retorn i el trastorn de trobar Catalunya sotmesa i desvirtuada pel franquisme. Julià Guillamon ha fet servir, a més, les entrevistes, cartes i enregistraments antics que permeten oferir diverses versions d'un mateix fet. Entre els seus models hi ha referents literaris, com *Els emigrats* de W. G. Sebald, i periodístics, com els *Retrats de passaport* de Josep Pla.

Les fotografies i el text formen un tot: no es tracta de simples il·lustracions, sinó d'una narrativa que combina escriptura i imatge. La recerca fotogràfica representa un esforç inèdit per la seva varietat i riquesa. Enfront de les imatges sempre repetides del pas de la frontera i dels camps de concentració, el llibre mostra com els exiliats es van anar adaptant a la nova situació, com van establir lligams amb el món cultural dels diferents països, com van refer-se i prosperar; i com, malgrat l'èxit social i econòmic, la condició de refugiat arrossega sempre un pòsit de tristesa.

Cadascuna de les entrevistes s'obre amb la fotografia d'un objecte i un breu relat, que ofereix un testimoni viu de l'exili. Els objectes, molt diversos, provenen dels diferents països on s'ha dut a terme la recerca. Les claus de Barcelona que Francesc Trabal duia a la butxaca quan vivia a Xile; la maleta amb un dibuix de Mickey Mouse que el nen Leopold Berenguerel duia al vaixell que el va portar a Amèrica; el plat commemoratiu de la República Catalana que Otilia Castellví va conservar al camp de concentració d'Argelers, a Darmstadt, durant la Segona Guerra Mundial i a Veneçuela als anys cinquanta.

El llibre inclou un CD de regal amb l'enregistrament del poema "El dia revolt", el poema de Josep Carner que dona títol al llibre. Es tracta d'un document excepcional, ja que el poeta parla d'un daltabaix, viscut com una gran dissort i com una oportunitat esplèndida, motiu de por i d'esperança. En arribar a la darrera estrofa, s'emociona, s'ennuega i gairebé no pot acabar de llegir el text. L'exili està carregat de matisos i contradiccions, com un dia revolt, en el qual conviuen diverses situacions vitals: la fidelitat, el dolor, el desarrelament, el desig de començar una nova vida. El 26 de gener de 1939, les tropes de Franco eren a les portes de la ciutat. El dia revolt recupera la història humana que va venir després.